

Välkommen!

Fogningsdagarna 2022

7-8 april 2022 i Marcus Wallenberghallen, Scania, Södertälje

Kompetens – behov och utveckling

Mathias Lundin, Svetskommissionen

Innehåll

- Industrin, arbetsmarknaden, skolan - läget
- Utbildning av kompetent personal för svetsning
- Förhållandet utbildning / validering resp. prövning av svetsare
- Validering av kompetens som verktyg för kompetensutveckling
- Modeller för validering
 - Industriteknik Bas
 - Validering av svetsare
- Aktiviteter för industrins kompetensförsörjning
- Frågor och diskussion

Svensk industrins behov – brist på kompetenta svetsare

- Företagen, Tillväxtverket, AF, Skolverket m.fl. vittnar om brist på svetsare
- Få som söker sig till yrkena – Industriyrkenas image, konkurrens från andra yrken ...
- Elevens val styr antalet utbildningsplatser
- Utredning om gymnasieskolan (Lars Stjernqvist, 2019)
- Räcker inte med vad skolan levererar till arbetsmarknaden
- I Sverige finns inget system för kompetensutveckling av yrkesverksamma
- Nya LAS-överenskommelsen - krav på kompetensutveckling i kommande kollektivavtal
- Det finns en övertro på svetsarprövningsintyg inom branschen
- Tillsammans – lösningar, driva på, sprida budskapet, öka attraktiviteten

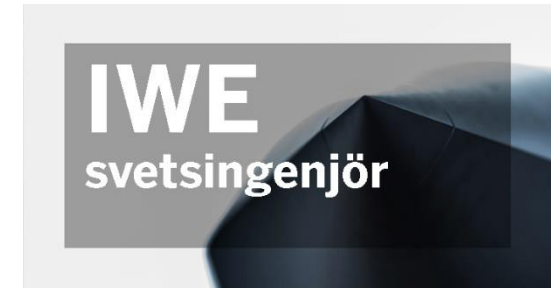
Siffror

- Skolverket: 55 % av 9e-klassarna bör välja yrkesutbildning för att tillgodose arbetsmarknadens behov
- 28 % av 9e-klassarna väljer yrkesutbildning på gymnasiet
- Drygt 20 % av 9e-klassare väljer SAM – Av eleverna från SAM har 40 % inte valt att gå vidare i utbildning efter 4 år
- 1,3 % av 9e-klassarna väljer Industritekniska programmet där svets är en del
- Ca 25 000 heltidssvetsare i Sverige (+ ca 225 000 som svetsar i sitt yrke)
- Genomsnittlig svetsare aktiv i produktion 25 år => 1000 svetsare/år
- Ca 400 gymnasieelever/år och lika mycket till från Vux och AF (nivå?)
- Det stora underskottet på kompetenta svetsare täcks idag till dels av utländsk arbetskraft (+ outsourcing till utlandet)

$$5x - 6 = 2 + x$$

Kvalitetssäkrade utbildningar

IW är branschens krav!

Kompetenta lärare, läromedel, lokaler, utrustning, kursplan, uppföljningsschema (systematiskt upplägg), examinering (teori, praktik), skrivna rutiner (kvalitetshandbok), involverad ledning etc

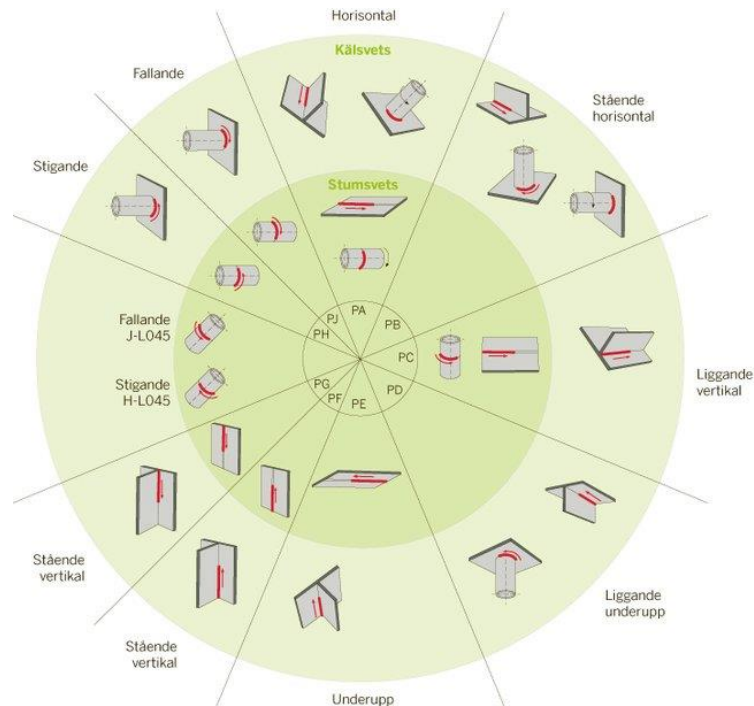
Prövning av svetsare (ISO 9606)

1. Svetsning av provstycke – ett arbetsmoment!

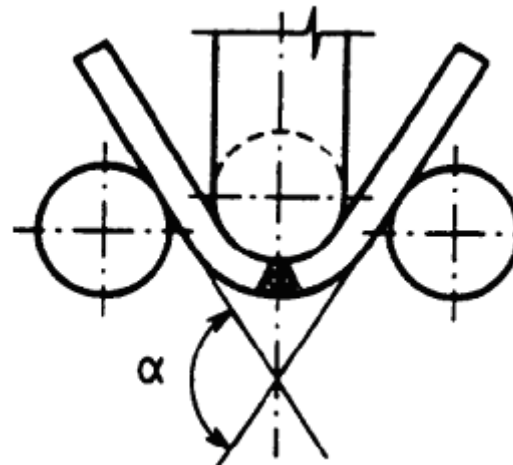
2. Provning av provstycke

3. Utfärdande av intyg

Väsentliga parametrar

Acceptanskrav

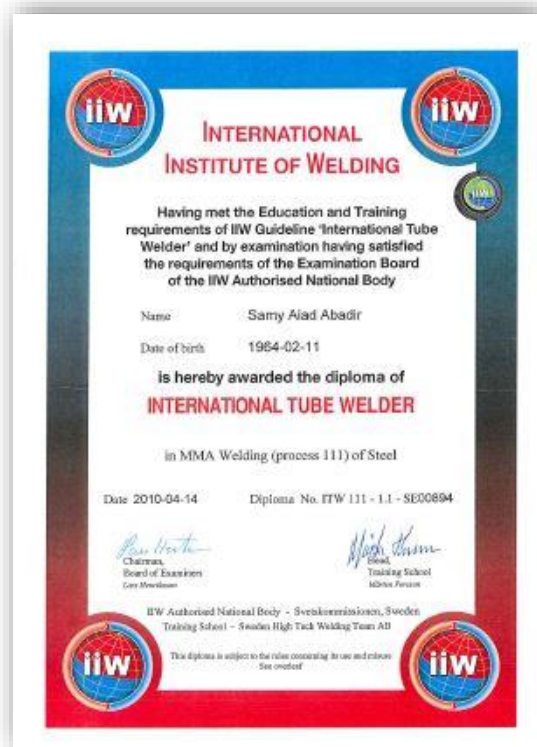
Mathias Lundin

Giltighetsområde

Svetsposition	Svetsmetod	Svetsmaterial	Svetsdjup
PA	PA	PA	PA
PB	PB	PB	PB
PC	PC	PC	PC
PD	PD	PD	PD
PH	PH	PH	PH
PJ	PJ	PJ	PJ
PK	PK	PK	PK

Diplom

Livslångt utbildningsbevis
Yrkeskompetens – gjort många provningar
Följer svetsaren ("del av CV")

IW är branschens krav!

Kompetensbevis

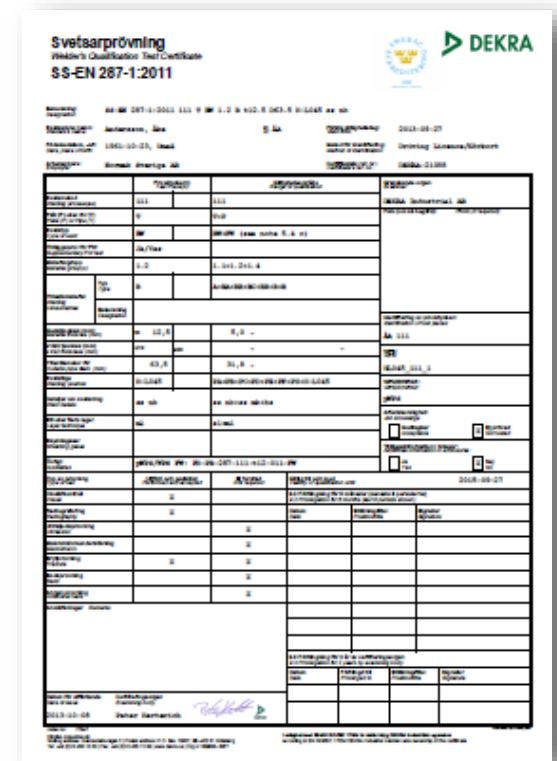
Livslångt kompetensbevis efter
Validering* yrkesverksam (erfarenhet)
Följer svetsaren ("del av CV")

- Svets SVART
- Svets BLÅ
- Svets GRÖN
- Svets VIT

*Syfte även effektiv komplettering/
kompetensutveckling. Verktåg för individ,
företag, arbetsmarknad

Svetsarprovningssintyg

Är tidsbestämt – sker kontinuerligt
Prövning av ett arbetsmoment
Del av ett företags kvalitetssystem.

Kompetensbrist? Tre val

1. Rekrytera
 2. Självt utbilda ny personal från grunden
 3. Kompetensutveckla befintlig personal
- Alla är i första hand inne på att rekrytera sig ur problemet
 - Oftast ingen framförhållning eller systematiskt arbete kring kompetens
 - Den stora potentialen finns i kompetensutveckling hos redan yrkesverksamma
 - I Sverige finns inget system för det

”Problemet med det sjunkande skeppet är inte att det saknas folk i båten utan att alla i båten inte rör”

Kompetens!

Validering = synliggöra, bedöma och ge värde åt kompetens oavsett på vilket sätt den inhämtats

Vad och varför validering av kompetens?

- yrkesidentitet, yrkeserfarenhet
- strukturerad bedömning, värdering och dokumentation gentemot en väl definierad kvalifikation
- bättre synliggörande och tillvaratagande av kompetens →
- verktyg för strategisk och systematisk kompetensutveckling för företag, och
- för identifiering av individers kompetensluckor före utbildning =>
- effektivare utbildningsinsatser
- höga arbetsmarknads-, närings- och utbildningspolitiska förväntningar på nyttan branschvalidering
- princip: synliggöra kompetens, erkänna kompetens, möjliggöra progression

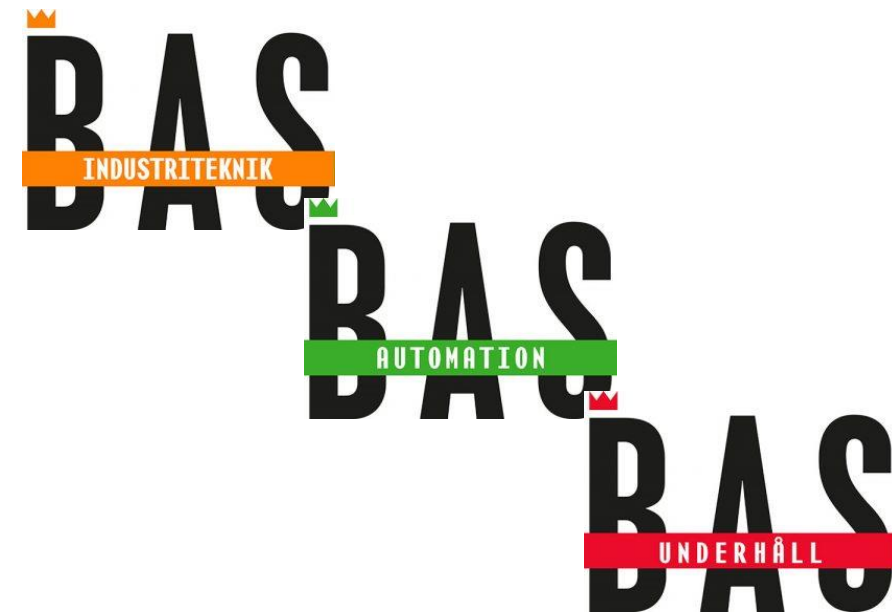
Färdigheter	(praktik)
Ansvar och självständighet	(praktik)
Kunskaper	(teori)

Valideringsprocessen – Individens väg genom en validering

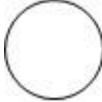

Svensk Industrivalidering - Industriteknik Bas

- Svetskommissionen en av 10 samverkande branscher
- Omfattar grundläggande kompetens för arbete inom industrin oavsett arbetsuppgifter och bransch
- 10 grundläggande teoretiska moduler prövas med onlineverktyg
- 1) Hälsa, miljö och säkerhet, 2) IT och automation, 3) Kvalitet, 4) Matematik, 5) Mätteknik, 6) Produktionsteknik ekonomi, 7) Ritningsläsning, 8) Engelska, 9) Svenska, 10) Underhåll
- Leder till ett:
 - Kompetensbevis om alla moduler klaras;
 - Valideringsintyg om en eller flera moduler underkänns
- <https://svenskindustrivalidering.se/industriteknik-bas/>

Validering av svetsare

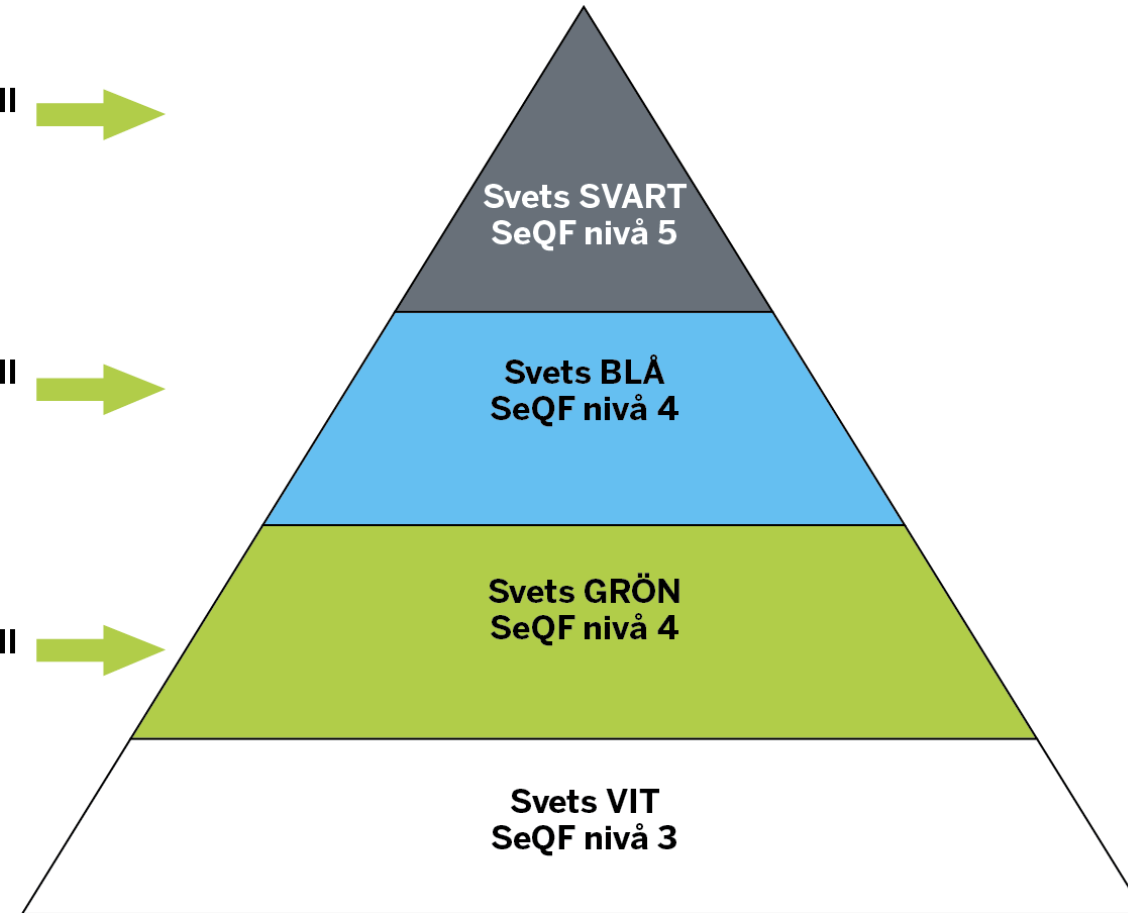
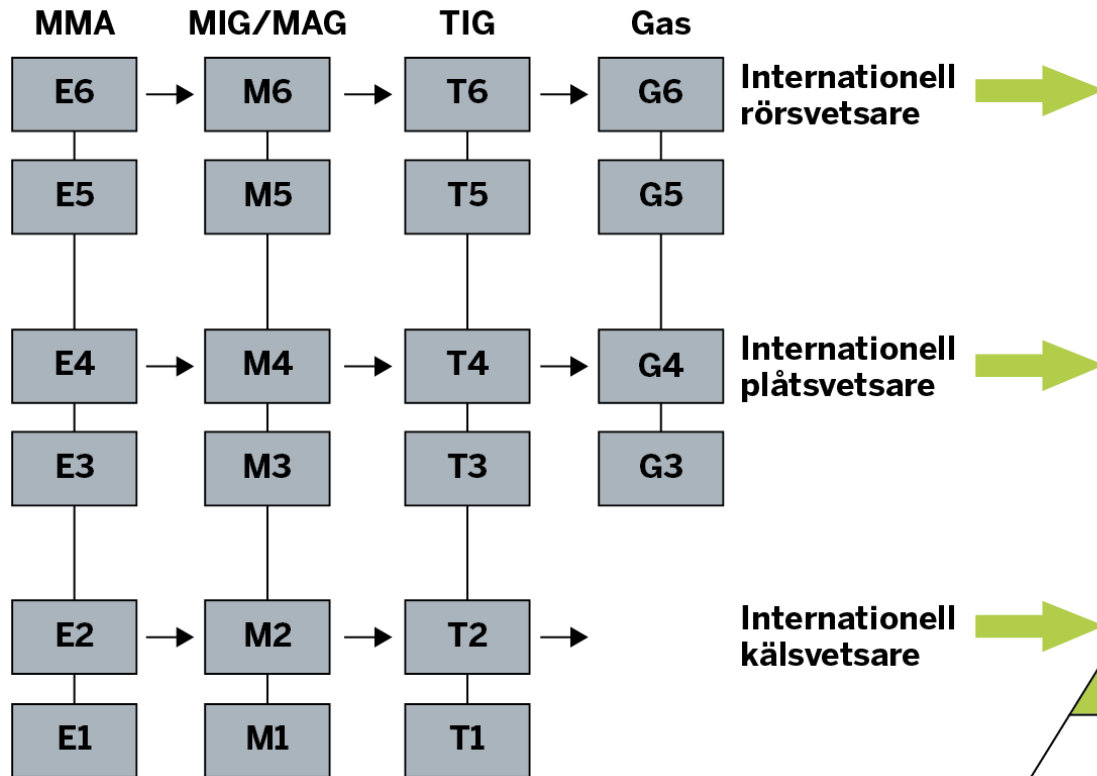
- **Svets SVART** Under arbete, driftsätts april-maj 2022
- **Svets BLÅ** Under arbete, driftsätts mars 2022
- **Svets GRÖN** Färdig och aktiv
- **Svets VIT** Färdig och aktiv
www.svets.se/validering

IW utbildningssystem

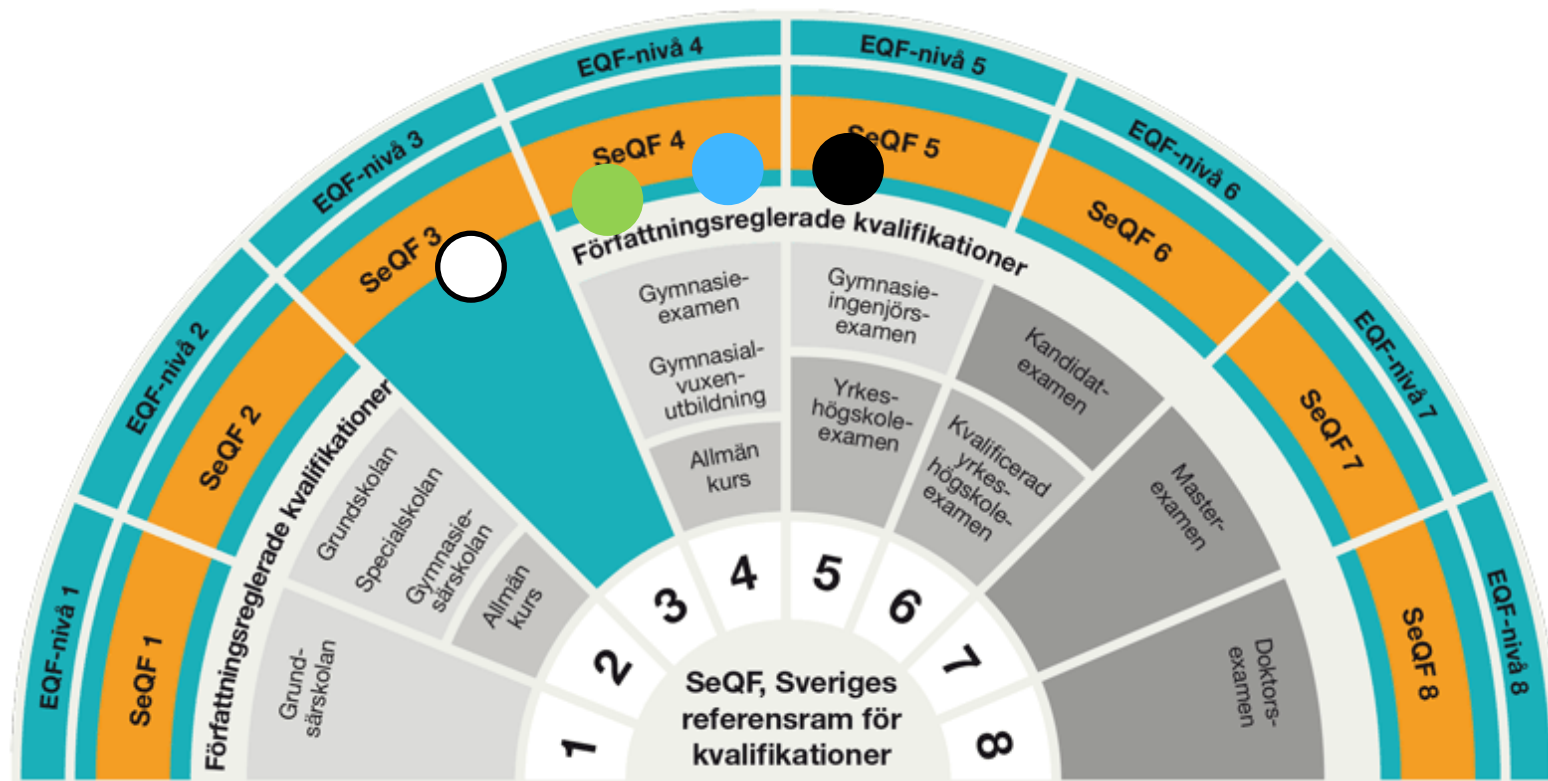
vs.

Validering av svetsare

IW är branschens krav!

SeQF - Sveriges referensram för kvalifikationer

EQF-nivå innebär den motsvarande nivån inom den europeiska referensramen för kvalifikationer.

Kvalifikationer som nivåinplaceras av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Kvalifikationer inom SeQF som är nivåinplacerade av regeringen, se Förordning (2015:545), bilaga 2.

Validering av svetsares färdigheter

- **Svets SVART** Stumsvetsning och kälsvetsning av plåt och rör
- **Svets BLÅ** Stumsvetsning av plåt, samt kälsvetsning av plåt och rör
- **Svets GRÖN** Kälsvetsning av plåt och rör
- **Svets VIT** Kälsvetsning av plåt ("grundläggande kompetens för att få vistas i en verkstad som svetsare")

 Svets GRÖN

1. Bågsvetsning
2. Hälsa, miljö och säkerhet
3. Materialkunskap
4. Kvalitet och kontroll
5. Tillverkningsunderlag

6. MIG-MAG, 135-138, teoretisk modul
7. MMA, 111, teoretisk modul
8. TIG, 141, teoretisk modul

Teori:

- Kunskapstest online

9. Praktisk modul metod 111
10. Praktisk modul metod 135
11. Praktisk modul metod 141

Praktik:

- *tre prövningar per metod*
- *checklista – säkert arbetssätt, hantering utrustning, läsa ritning, bedömning av resultat, etc*
(färdigheter + självständighet och ansvar)

Exempel aktiviteter/projekt

- Valideringsmodeller Svets BLÅ/SVART (t.o.m. 2022-Q1)
- Utveckling digitaliserat läromedel och examinering (DQAS 2022)
- Utveckling och anpassning för nyanlända svetsare (AF 2022)
- Svetsoperatör – kvalifikationer & valideringsmoduler (MYH 2022-2023)
- Samverkan, medverkan och påverkan:
 - SIV – Samverkansprojekt + Kompetenssäkrad individ
 - TSL – Kurser för omställning (korta) + krav på upphandling
 - MYH – Projekt BOSS + anslutning SeQF
 - Skolverket – Nationellt programråd + Ämnesbetyg
 - Arbetsförmedlingen – Kvalitetskrav vid upphandling (etablerat)
 - Teknikcollege – Kvalitetskrav på svetsutbildning (saknas idag) + projekt BAS-validering

Svetskommissionen
projekt

Tack för visat intresse

Frågor / diskussion

www.svets.se/validering
www.svets.se/utbildning

IW är branschens krav!